

Bonyhád és Vidéke

Társadalmi és községpolitikai ujság.

Megjelenik minden szombaton az „Országos Néplap“ mellékleteként.

Előfizetési ára az „Országos Néplap“-pal és a „Tolnamegyei Hírlap“-pal együtt egész évre 8 korona.

Főszerkesztő:
BETNÁR BÉLA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Bonyhád, Perczel Mór-u. 223. (Ermel ház)
Telefon szám 28.

A chrysanthemum és a nád.

Figyeljük csak meg a gyermeket, hogy mint megy át a tagolatlan hangoktól a szótagokig, majd szóképzésig, alkot általános fogalmakat és hogyan különböztet meg lassanként elütő részleteket és maguk előtt látjuk nemzedékek lassu fejlődését. A hatéves gyermek tüzelő arccal táblájára hajolva mázolja az egyiptomi ember csupa profil két ballábu és két balkezü ábráit, míg mellette kuporgó két évvel fiatalabb öcsce még a runák korát éli. Az ő embe-reinek karja fejből nő ki és ujjai egy pontból futnak szét öt, sőt hat irányban. Erkölcsei tekintetben a kicsi még nem ismeri a tulajdonokat, de bátyja még az ököljog korát éli és vágyai kielégítésére erőszakhoz nyul.

Az anya, mikor beszédre tanítja a gyermekét, bizonyára nem utánozza annak tagolatlan hangjait, de iparkodik lassu, értelmes szókiejtéssel, ajkai feltűnő hajlításával a gyermeknek személtetővé tenni a szó helyes kiejtését. Ha a gyermek csak tagolatlan beszédet hallana, természetesen nem tanulna meg rendesen beszélni. Az iskolában is, a tanító megtanítja a gyermeket látni: jól megfigyelteti vele a tárgyakat, mielőtt lerajzoltatja azokat és nem teszi eléje a runák korának emberábráit

utánzásra. És mégis, ha a gyermek indulatos, ha öcscsét pajtását megtépázza, ha engedetlen vagy tiszteletlen, ugyanaz a pedagógus és ugyanaz az anya, kik még az imént oly bölcsen jártak el, megverik, elpáhólják a gyermeket. Egy kezdedeges kor erkölcsseivel akarják a mai fejlettebb, szelidebb erkölcsökre szoktatni. Elvárják e botor eljárásuktól, hogy a gyermek megszelidüljön, indulatait megzabolázza, fájdalmát, sérelmeit türelmesen elszenvedje. Elszörnyűködik, ha a gyermek nem tud uralkodni magán és nevelője és anyja példáját követve, megboszolja magát bántalmazóján. Sokkal több türelmet és higgadt-ságot vár tőle, mint amennyit maga tanusít.

Az orosz-japán háboru idejéből gyönyörű epizód leírására emlékszem. Egy japán hőstábornokot a műtőasztalról hozták ki az ápolók fájdalomtól eltorzult arccal. Hirtelen megenyhül arckifejezése, ajka mosolyra nyílik, egy tréfás kis elbeszélést mond el és — meghal. Az európai laptudósító álmélkodva nézi a körülállókat, mindegyike mosolyog csendesen. Később megmagyarázzák neki az érthetlent. A japán gyermeket úgy szoktatják indulatai és fájdalmai leküzdésére, hogy számtalan kis tréfás mesét és versikét tanultatnak vele, melyet eleinte a szülő vagy nevelő mond el gyorsan, viharos érzelmeinek keletkezése pilla-

18—26

„KORAK“ cipőgyár
egyedüli raktára.

Olcsó árajánlat! Divatos kalapok 2 korona,

női csattos **cipők** 6 korona, turista ingek 1 K 80 f, házi cipők 1 K 20 f, fiu mosó **öltönyök** 2 K 50 f, himzett női **blouzok** 3 K 50 f, nyári trico sokerlik.

ENGLMANN JÓZSEF uri és nődivatáruházában a „Nyakkendőkirály“-hoz **BONYHÁD, A ZÁRDÁVAL SZEMBEN.**

natában, később arra szoktatja, hogy vele mondatja el azokat. Tudjuk, hogy mily könnyen változó a gyermek hangulata, hogy egy jól és jókor alkalmazott szó mily változást idézhet elő bennük és természeti törvény, hogy a gyakorolt képesség idővel természetükké válik.

Kevés bizony benne a humor, az elcsigázott, ideges anyától és nevelőtől hiába követelnők amugy is a szükséges derűtséget és higadtságot, de azt, ki feladata és felelőssége teljes tudatában él, támogatnunk kellene nagyfontosságú munkájának tökéletesítésében.

Bár akadna e sorok nyomán magyar író, költő, ki írna nekünk szülőknek és nevelőknek alkalmas, tréfás, rövid gyermekmeséket és versikéket. Ütessük át házukba ezt a bájos japán virágot, a nádat pedig számüzzük a gyermekszobából és tantermekből. Adjuk át ipari céloknak vagy engedjük át oly politikusoknak, kik még ma is közjogi kérdéseken lovagolnak.

M. Miskolci Eugénia.
D. V.

Pályaválasztó leányok.

(Folytatás és vége.)

Ebben az alakjában nem ismerik nálunk a betegápolást; de annál jobban ismeri például Németország, ahol már ott tartanak az emberek, hogy minden leány választ magának pályát, nemcsak az, aki anyagi okokból szorul rá az önállóságra. Nagyobb tolongás lévén tehát a női pályákon, hamarabb felfedezték a Columbus tojását.

Ötezer „Schwester“ tartozik a német „Berufsorganisation“ kötelékébe, mégis kevés. Alig képesek a rengeteg kórházat ellátni. Az állam mindenképen igyekszik a leányoknak ezt a pályát megkönnyíteni; mert hiszen szüksége van rájuk. Ingyen kiképzést nyújt (amit nálunk a „Gondviselés“-egyesület is meghonosított) ingyen jó ellátást, ingyen szolgálati ruhát, sőt valamelyes zsebpénzt is biztosít növendékeinek a belépés percétől fogva.

A praktikus németek tehát szívesen bocsájtják leányaikat erre a pályára, mert nem kerül befektetésbe. Igaz ugyan, hogy

a nagy Billroth professzor szerint csak az menjen betegápolónőnek aki erre különös hivatást érez, — de Istenem, kevesen vannak a kiválasztottak és olyan sok a beteg ember! Később a szolgálati évek arányában elég tekintélyes fizetést vagy nyugdíjat huznak a nővérek, eltekintve attól, hogy a betegápolás sokféle elágazása szerint keresheti idővel a boldogulását.

Mert nem kell azt gondolni, hogy a betegápolás kizárólag a betegágy körüli teendőkre szorítkozik, bár hiszen kétségtelen, hogy ez a fontosabbik és tulnyomó része; de ide tartozik a lelencházaiak, gyermekmenhelyek és üdülőtelepek, ideggyógyintézetek, orvosi laboratóriumok, Röntgen-állomások, sebészeti műtők ellátása is, szóval minden, ahova szeretet, türelem, vagy ügyesség kell.

Németországban legújában a Schwesternek sorából választják a „Polizeiassistentin“-eket is, sőt létezik itt még egy gyönyörű, házagpótló intézmény, melyet úgy hívnak: Gemeindegewer. Erről azonban majd máskor írok.

Méltóztatnak tehát látni, hogy van még üres pálya elég, csak meg kell látni.

Ott van példának okáért a Gellérthegy oldalán a m. kir. kertészeti tanintézet. Kötéllal se tudnak fogni bele elég hallgatót; nem volna-e hálás feladat ennek a kapuit döngetni szívós kitartással, türelemmel?

Kádár Ildikó
„Gondviselés“-nővér.

Bonyhád nagyközség 1912. évi községi költségelőirányzata.

Fedezet: I. Követelések (hátralékos községi pótdadó, föld és házbér hátralékok) 14151 K 25 f. II. Ingatlanokból 11412 K. III. Vadászati jogbér 2155 K. IV. Különlélekből 24929 K 29 f. V. Rendkívüliek, illetve előre nem láthatókból 2903 K 43 f. VI. Átfutók (aszfalt-burkolás) 10211 K 64 f. VII. Községi pótdadókból fedezendő 39058 K 58 f. Összes fedezet 104821 K 19 fillér.

A hiányzó 39058 kor. 58 fill. községi pótdadókból lévén fedezendő; a mindenkit egyaránt illető költségeknél mutatkozó 27272 K 80 f hiány után 77141 K 66 f állami adóalapra esik 35·5%. A belrendőrségi és közbiztonsági költségeknél mutatkozó 11785 K 78 f hiány után a földadó kivételével fennmaradó 54792 K 61 f állami adó-

alapra esik 21·5% községi pótdadó az 1911. évre.

Szükséglet: A/I. Községi tisztviselők illetményei 10490 K. II. Községi rendőrök, szolgák s egyéb alkalmazottak díjai 11951 K. III. Nyug- és kegydíjak (jegyzői nyugdíjjárulék s a volt dobos kegydíja) 710 K 34 f. IV. Községi erk. vett. adóra 1753 K 52 f. V. Irodai szükségletekre 2350 K 82 f. VI. Községi épületek fenntartására 7773 K 52 f. VII. Utak kövezése 800 K. VIII. Iskolák fenntartására 9426 K. IX. Napidíjakra 650 K. X. Községi fogat fenntartása és előfogati fuvarok 1330 K. XIII. Vegyes kiadások (szegények segélyeire stb. stb.) 11832 K 20 f. XV. Előre nem láthatókra 6000 K. B/I. Fogyasztási adók 16980 K. II. Kölcsönök törlesztésére 12173 K. C/I. Tolonc s egyéb költségek 388 K 63 f. II. Aszfalt burkolás 10211 K 64 f. Összes szükséglet 105821 korona 19 fillér.

HIREK.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Ernhaft Károly bonyhádi lakos, járási végrehajtót a XI. fizetési osztályba állami végrehajtóvá a zombori pénzügyigazgatóságához kinevezte.

— **Ingatlan adásvétel.** Döry Hugó, dr. Döry Jenő, báró Fiáth Elemérné szül. Döry Margit, özv. Döry Jenőné, eladták a Dörypatlan mellett levő farkasvölgyi és mihálydombi ingatlanokat a Tolnai polgári takarékpénztár r. t. cég és ifj. Weber János farkasvölgyi lakosnak, mint vevőknek 490.000 koronáért. A birtok parcellázva lesz.

— **A „Bonyhádi Általános Ipartestület“** Eibach Ödön diszelnöksége, Straicher Benő, Molnár Kálmán és dr. Bitter Károly elnöksége mellett f. évi augusztus hó 6-án az „Iparos Otthon“ alap javára a Casinó nyári helyiségében nyári mulatságot rendez. Kezdeté délután 5 órakor. A délutáni órákban a közönség szórakoztatására mulattató előadások tartatnak. Belépődíj: Személyjegy 1 kor., családjegy 2 kor. 50 fillér. Kitünő zenéről gondoskodva van. — A meghívók kívánatra felmutatandók. A jótékony célra való tekintettel felülfizetések köszönettel fogadtnak és hirlapilag nyugtáztatnak. — Ha tévedésből valaki meghívót nem kapott volna, ezt az ipartestületnél jelentse be.

— **Eljegyzés.** Klein Miksa, az Erdős-szálloda főpincére eljegyezte e hó 25-én özv. Perlberger Sándorné leányát, Friduskát.

— **Ingatlanforgalom.** Dr. Müller János ügyvéd 26000 K vételáron megvette a Reich-féle Perczel Mór-utcai házat.

— **Elektromos üzem a vasutakon.** A magyar államvasutak igazgatósága azzal a tervvel foglalkozik, hogy néhány fontosabb vonalát elektromos üzemre alakítja át. Első sorban a Budapest—Dombóvár—Fiume, Galánta—Zsoina, Buda-

pest—Ruttka—Oderberg vonalak átalakítása van tervbe véve. A fiumei vonalra nézve számításokat végeztek és kitűnt, hogy elég vízi erő áll rendelkezésre a szükséges áram előállítására. Számítás szerint e vonalak teljesítő képessége, elektromos üzemre való átalakítás után tetemesen növekszik.

— **A táviratok éjjeli kézbesítése.** Sokszor megesk, hogy éjjel érkező táviratok kézbesítésével kellemetlenséget és fölösleges ijedelmet okoznak a címzettnak, aki köszönettel vette volna, ha táviratának kézbesítése reggelre marad. Ezért most a kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy a hivatalok azoknak a címzettnak táviratait, akik az éjjeli kézbesítést mellőzni kívánják és e kívánságuk előjegyzéseért és nyilvántartásáért az ezért járó díjat megfizetik, ne kézbesítsék, míg más címzettnak oly távirat éjjeli kézbesítését is igényelhetik, mely táviratokra rávezettetett: nappal kézbesítendő. De ezért is csak újból fizetni kell.

x **Hol vásároljunk** fűszer, csemege, déligyümölcs, sonka, hideg felvágott, sajt stb. e szakmába vágó árukat? Csakis Klárics J. utóda **Rózsa Lajos** kereskedésében **bonyhádon, főtér, a templom átellenében Goldfinger-ház mellett**, a hol minden vevő becsületesen, pontosan, a legolcsóbb árak mellett lesz kiszolgálva. Ezelőtt a község házában volt az üzletem, kérem tehát a környék és községbeli t. vevőimet, hogy a küldönceiknek szíveskedjék megmondani az új címemet, vagy pedig a rendelmény borítékjára írják reá, már csak azért is, hogy a rendelményt biztossan én szolgáljam ki. Egy jó házból való fiut tanoncnak felvonnék.

5077/1911. P. szám.

Hirdetmény.

A szekszárdi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy Rác Gyula szekszárdi volt lakos, jelenleg bonyhádi lakos, mint Boór Jenő dr. bonyhádi kir. közjegyzőnek a pécsi kir. közjegyzői kamara 325—326/1911. számú határozatával 1911. évi július hó 4. napjától kezdődő joghatállyal **1911. évi augusztus hó 14. napjáig** kirendelt helyettese, helyettesi működésének megkezdését a kir. törvényszéknél bejelentette.

Szekszárd, 1911. évi július hó 8-án.

Joób Imre s. k.
kir. törvényszéki bíró.

Bérház eladó,

melyben 14 lakás, korcsma és üzlethelyiségben 18.000 koronáért. A ház, melyet csak öregségem miatt akarok eladni, már mindenféle költség u. m. adó, javítás levonása után tisztán jövedelmez 1500 koronát.

Kohn Adolf
Bonyhád, Budai-utca 22.

A „BONYHÁDI SEGÉLY-EGYLET“ MINT SZÖVETKEZET

f. évi augusztus hó 6-án délután fél 3 órakor az „Arany Oroszlán“-hoz címzett vendéglő nagytermében

XLVI. rendes évi közgyűlését

tartja, melyre az egylet t. c. tagjai ezennel tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat: 1. Két egyleti tag választása a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére. 2. A felülvizsgált zár-
számadás és az igazgatói jelentés előterjesztése. 3. A felügyelő-bizottság jelentésének előterjesztése. 4. A mérleg meg-
állapítása, a tiszta jövedelemnek az évtársulatok közti arányos felosztása és a kilépő tagok jövedelmi részeinek meg-
állapítása; ezzel kapcsolatban a felmentvény megadása. 5. Az igazgatótanács javaslata az alapszabályok 21. §-ának
módosítása iránt. 6. A megbízási idejük letelte folytán az igazgató és aligazgató megválasztása. 7. Az igazgatótanács
javaslata az igazgató és aligazgató jutalékának megállapítása iránt. 8. Négy igazgatótanácsbeli és 4 póttagnak meg-
választása. 9. Netáni indítványok.

A könyvített zárszámadást a helybeli tagok az egyleti helyiségekben, a fiókok tagjai pedig azt fiókjuk ügynökénél vehetik át.
Bonyhádon, 1911. július hó 21-én.

Az igazgatóság.

A „Bonyhádi Segély-Egylet“ mint szövetség 1910 11. évi vagyonmérlege.

Fő- könyvi lapszám	V a g y o n		Fő- könyvi lapszám	T e h e r			
	Korona	Fill.		Korona	Fill.		
161	Pénztári maradvány	16436	96	152	Az 1905 6. XXV. évtárs. vagyona	538261	39
160	Kötelezőkben	2194330	—	159	Az 1906 7. XXVI. „ „ „ „	492317	90
154	Váltókban	106848	93	139	Az 1907 8. XXVII. „ „ „ „	389583	68
124	Betét a Pesti m. keresk. Bankban	11209	—	116	Az 1908 9. XXVIII. „ „ „ „	231743	60
133	„ a Pesti m. keresk. Bank nagy- kanizsai fiókja	119099	70	155	Az 1909 10. XXIX. „ „ „ „	121062	60
125	Betét a Bonyhádivideki Tak. és Gazd. Bankban	21210	—	115	Az 1905 6. XXV. „ i. évi törzsbevételei	93410	—
158	Betét a m. kir. Postatakarékpénztárnál	26102	56	—	Az 1906 7. XXVI. „ „ „ „	109180	—
84	46000 K névért. „Hazai tak.-pénzt.“ 4% záloglevélben	44068	—	—	Az 1907 8. XXVII. „ „ „ „	118215	—
—	48000 K névért. „Pestim. keresk. bank“ záloglevélben	40332	—	12	Az 1908 9. XXVIII. „ „ „ „	108007	—
—	4 drb magy. jelzál. nyeram. kötvény	460	—	148	Az 1909 10. XXIX. „ „ „ „	120246	—
15	„ bonyhádi takarékpénzt. részv.	4110	—	—	Az 1910 11. XXX. „ „ „ „	156741	—
20	„ Bonyhádv. Tak. és Gazd. Bank részvény	4340	—	—	Függő tartozás	769	21
149	Különféle követelésekben	66193	21	—	Nyugdíj alap	79595	72
96	Előlegek	2900	—	93	Tartalék tőke	51230	66
138	M. kir. Postatakarék értékekben	163	90	157	Klein József-féle cult. alapítv.	2100	—
113	Főgimnáziumi alaptól	2526	86	140	Tiszta nyeremény	118039	34
118	Felszerelésekben	1300	—	—	—	—	—
116	Könyvek és nyomtatványok elhaszná- lás leírása után	2400	—	—	—	—	—
162	Tisztviselői fizetés előleg	769	—	—	—	—	—
70	Atmeneti kamatok és díjak	60011	98	—	—	—	—
—	—	2730503	10	—	—	2730503	10

A végelszámoló 1905 6 XXV. évtársulat vagyonmérlege.

Fő- könyvi lapszám	T a r t o z i k		Fő- könyvi lapszám	K ö v e t e l	
	Korona	Fill.		Korona	Fill.
152	Mult üzletév vagyona	538261	39	—	—
145	Folyó üzletév törzsbetétei	93410	—	1813	betét követelése 368 K 89 f-rel
70	Hárallékos törzsbetétei	4746	—	—	—
140	Folyó évi nyereménye	32380	18	—	—
—	—	668797	57	—	—
—	—	668797	57	—	—

Kelt Bonyhádon, 1911. évi június hó 30-án.

Fritsch Sándor s. k.
pénztárnok

Stern Miksa s. k.
igazgató.

Marhauser Imre s. k.
aligazgató.

Klein József s. k.
főkönyvelő.

Jelen zárszámadást a keresk. törv. 195. §-ban foglalt határozatához képest átvizsgáltuk, annak minden egyes
tételét a fő- és segédkönyvek tételével teljesen megegyezőnek találtuk.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Beke Andor s. k.
biz. jegyző.

Halász Géza s. k.
bizottsági elnök.

Blumenstock Jakob s. k.
bizottsági tag.

*) Visszalépnek: igazgató Stern Miksa, aligazgató Marhauser Imre, az igazgatótanácsból: Brick Jakob, Goldfinger Ármin, Herger Nán-
dor és Novotny Rezső, kik azonban újból megválaszthatók.